

Uddannelsesprogram

Hoveduddannelsesforløb i

Oto-, Rhino-, Laryngologi

*Øre-, Næse-, Halskirurgisk afdeling, AaUH
og*

Audiologisk afdeling, AaUH

Og

Speciallægepraksis

Og

Øre-, Næse-, Halsafdelingen, HE Vest

2014 målbeskrivelsen

Godkendt den 12. maj 2016 af DRRLV

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Indledning	3
2. Uddannelsens opbygning	4
2.1 Præsentation af uddannelsens ansættelsessteder, herunder organisering af faglige funktioner og læringsrammerne	4
3. Kompetencer, lærings- og kompetencevurderingsmetoder samt kurser og forskning	13
3.1 Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse	13
3.2 Kort beskrivelse af læringsmetoder samt hvordan de anførte kompetencevurderingsmetoder skal anvendes på det enkelte ansættelsessted	42
3.3 Obligatoriske kurser og forskningstræning	47
4. Uddannelsesvejledning	48
5. Evaluering af den lægelige videreuddannelse	51
5.1 Evaluer.dk	51
5.2 Inspektorrapporter	51
5.3 Regionale specialespecifikke uddannelsesudvalg	52
6. Nyttige kontakter	53

1. Indledning

Specialet Oto-, Rhino-, Laryngologi er beskrevet i målbeskrivelsen www.sst.dk hvor også speciallægeuddannelsen er beskrevet. Speciallægeuddannelsens introduktions- og hoveduddannelsesforløb understøttes ved anvendelse af del elektroniske logbog www.logbog.net. Adgang til logbogen sendes til uddannelseslægen i dagene omkring ansættelsesstart i uddannelsesforløbet. I logbogen findes adgang til målbeskrivelse, relevante uddannelsesprogrammer, elementer der understøtter læringsprocessen, samt skemaer til dokumentation for godkendelse af de obligatoriske kompetencemål og kurser, der er betingelse for at opnå speciallægeanerkendelse.

Specielle regionale forhold

I Videreuddannelsesregion Nord forventes det, at den uddannelsessøgende læge begynder at forberede sin forskningstræning i tidlig fase af hoveduddannelsen. Den uddannelsessøgende skal træffe aftale med en vejleder, og finde et emne til forskningstræningsprojektet, samt sørge for at gennemføre forskningstræningens modul I, Kursus i videnskabelig metode, som udbydes af Health, Århus Universitet. Det specialespecifikke forskningstræningsmodul II forventes udbudt med 1,5 års mellemrum.

Under hoveduddannelsen skal der gennemføres i alt 12 kurser, nemlig 7 specialespecifikke, 3 generelle og 2 forskningstræningskurser. Det regionale specialespecifikke uddannelsesudvalg anbefaler at både afdelinger og uddannelsessøgende læger sørger for at der gennemføres 2 kurser pr halvårlig ansættelse under hoveduddannelsen, så fraværet til kurser fordeles jævnt over hele hoveduddannelsesforløbet.

Det samme gør sig gældende med hensyn til ferie, at afdelinger og uddannelsessøgende bør fastholde, at der afholdes 3 ugers ferie pr halvårlig ansættelse.

I Videreuddannelsesregion Nord er iht. bekendtgørelse fra Sundhedsministeriet etableret et tilbud om [individuel karrierevejledning](#) i forbindelse med den lægelige videreuddannelse.

2. Uddannelsens opbygning

Uddannelsens varighed og indhold er beskrevet i målbeskrivelsen. Dette uddannelsesprogram angiver hvordan forløbet udmøntes i det aktuelle uddannelsesforløb, dvs. de konkrete ansættelser: antal, sted og varighed

1. ansættelse	2. ansættelse	3. ansættelse	4. ansættelse
AaUH Øre-, Næse-, Halskirurgisk afdeling	AaUH Audiologisk afdeling	Speciallægepraksis i Videreuddannelsesregion Nord	HE Vest Øre-, Næse-, Halsafdelingen
Varighed (18 mdr.)	Varighed (6 mdr.)	Varighed (6 mdr.)	Varighed (18 mdr.)

2.1 Præsentation af uddannelsens ansættelsessteder, herunder organisering af faglige funktioner og læringsrammerne

Nedenfor findes kort beskrivelse af de ansættelsessted lægen skal ansættes på i denne del af speciallægeuddannelsen. Beskrivelsen er tilstræbt kort, men kan evt. findes i mere udførlig udgave på ansættelsesstedets hjemmeside ud fra det anførte link.

1.ansættelse: Aalborg Universitetshospital, Øre-næse-hals afdelingen

<http://www.aalborguh.rn.dk/Afsnit-og-ambulatorier/Oere-Naese-Halskirurgisk-Afdeling>

Ansættelsesstedet generelt

- Hoved-hals-/tumorkirurgi
Der udføres benign og malign tumorkirurgi i hoved-halsområdet. Herunder en høj aktivitet indenfor thyroidea- og parathyroidea kirurgi.
- Laryngologi
Der udføres fonokirurgiske indgreb.
- Næse-bihulekirurgi
Der udføres et stort antal septumplastikker og endoskopiske næse-bihulekirurgiske indgreb. Derudover udføres rhinoplastikker og DCR kirurgi.
Der udføres også i mindre omfang operationer for kongenitte misdannelse i næse-bihuleområdet
- Øre-/mellemørekirurgi
Der udføres operationer for kongenitte misdannelser af ydre øre, herunder aures alatae og kongenitte øregangsatresier.
Der udføres et stort antal otokirurgiske indgreb, herunder stapeskirurgi
- Ansigtstraumatologi
Afdelingen varetager sammen med Kæbekirurgisk afdeling ansigtstraumatologien i Region Nordjylland

Organisation af specialer og faglige arbejdsfunktioner(funktionsbeskrivelse)

Der foreligger en arbejdsplan ca. 3 måneder frem i tiden. Der findes en mappe, hvori man kan skrive ønsker til kommende arbejdsplaner inkl. ønsker om dobbeltfunktion med en af afdelingens speciallæger, hvilket der er gode muligheder. I arbejdsplanen har afdelingens speciallæger og uddannelsessøgende læger fast tildelte funktioner. Funktionerne er opdelt i stuegang,

operationsgang, ambulatoriefunktion

- Stuegang
Hverdage: formiddagsstuegang: 2 læger går stuegang, det tilstræbes, at en speciallæge/uddannelsessøgende læge i sen hoveduddannelse + en YL deles, hvilket giver mulighed for supervision. Aftenstuegang på opererede patienter v. forvagt
Weekend: bagvagt går formiddagsstuegang lørdag og søndag. Aftenstuegang v. forvagt efter behov
- Operationsgang
det forventes, at den uddannelsessøgende læge efter tidlig hoveduddannelse selvstændigt kan udføre ekscision af hudrelateret tumorer, behandle abscesser, foretage diverse skopier m. biopsier, fjerne mindre glandler på halsen, foretage stritører operationer og trakeotomere.
- Ambulatorium
Akutstue: akutte patienter, kontroller og tilsyn
Almindelig ambulatoriestue: planlagte kontroller og forundersøgelser inkl. 24 timers patienter (kræftpakke forløb)
Forvagten passer ambulatoriet i weekenden og på helligdage.
- Vagtfunktion
Døgnvagter m. rådighedsvagt fra bolig
Der vil efter individuel vurdering være mulighed for at gå bagvagt de sidste 6 måneder i tidlig hoveduddannelse
- Tværfaglige konferencer
MDT – multidisciplinær teamkonference m. onkologer
Audiologkonference m. audiologisk afdeling
DH-ambulatoriet m. onkologisk afdeling
Foniatrisk logopædisk ambulatorium m. talepædagoger
Fælles ansigtstraumeambulatorium m. kæbekirurger

Konferencer

Røntgen konference dagligt undtagen tirsdag kl. 8.00
Morgenkonference efter røntgen konferencen
Planlægningskonference: kl. 12.30 i konference rummet – planlægning af operationsprogrammer (alle velkommen men ikke obligatorisk)
Eftermiddagskonference: i konferencerummet

Formaliseret undervisning

Tirsdag morgen kl. 8-8.45 hver anden uge staffmeeting og hver anden uge undervisning for afdelingens læger i konferencerummet. UKYL'erne har ansvaret for planlægning af afdelingens egen undervisning. Ingen undervisning i januar, juni, juli

Kurser og kongresser

Der kan søges fri m. løn til kurser. Tilskud til kursusafgifter kan søges i afdelingen eller eksternt. Det forventes at man efter deltagelse i kurser eller kongresser ved conference, forskningsmøde eller morgenundervisning refererer for kolleger om, hvad nyt man har lært

Forskning

Der vil være mulighed for deltagelse i mindre forskningsopgaver
Der holdes månedlige forskningsmøder, hvor man præsenterer status for igangværende projekter

2. Ansættelse: Audiologisk Afdeling, Aalborg Universitetshospital

<http://www.aalborguh.rn.dk/Afsnit-og-ambulatorier/Audiologisk-Afdeling>

Ansættelsesstedet generelt

Afsnittet hører ledelsesmæssigt under Øre-, Næse-, Halskirurgisk Afdeling på Aalborg Universitetshospital. Klinikens daglige ledelse varetages af Specialeansvarlig overlæge, Afsnitsleder samt Ledende lægesekretær. Der er ansat mange forskellige faggrupper på afdelingen, herunder læger, audiologiassistenter, tekniske audiologer, sygeplejersker, øreprop-teknikere, serviceassistenter samt lægesekretærer. Der er også tilknyttet et antal hørevejledere, som er ansat på Institut for Syn og Hørelse. Herudover varetager afdelingen uddannelse indenfor personalegrupperne audiologiassistent, lægesekretær, ørelæge, medicinstuderende samt teknisk audiolog. Afdelingen råder over udstyr til undersøgelse af alle typer af hørenedsættelse. Siden august 2014 har afdelingen også drevet et vestibulogisk ambulatorium, hvor patienter udredes og behandles for alle former for indre øre lidelser lokaliseret til balanceorganet.

Organisation af specialer og faglige arbejdsfunktioner (funktionsbeskrivelse)

Alle afdelingens patienter er ambulante. Det daglige kliniske arbejde består i optagelse af audiologisk anamnese og tilrettelægge et audiologisk undersøgelsesprogram. Den uddannelsessøgende læge orienterer patienten om resultaterne af de forskellige høreundersøgelserne og informerer patienten omkring behandlingsmulighederne. Valg af høreapparat foregår i et tæt samarbejde med afdelingens øvrige personale, dvs. medicinsk audiolog, audiologiassistent og ototekniker. Børn mistænkt for hørenedsættelse ses primært 2 dage om ugen. Kursusreservelægen deltager i fuldt omfang i dette arbejde under supervision af den kliniske vejleder, audiologiassistent og børnehørepedagog. Lægen vurderer desuden om der er indikation for yderligere undersøgelser i form af hjernestammeaudiometri, ASSR, OAE, WBT, CT og MR skanning og den uddannelsessøgende læge skal desuden lære at beskrive de forskellige audiologiske undersøgelser. Tinnitusudredning, -diagnostik og -behandling skal også kunne varetages af den uddannelsessøgende. Afdelingen råder over et højt specialiseret vestibulogisk ambulatorium. Det tilstræbes, at den uddannelsessøgende læge deltager i udredningen og behandlingen af patienter mistænkt for indre øre sygdom. Hvis den uddannelsessøgende læge følger målbeskrivelsen fra 2015, vil han/hun følge det program som fremgår under vestibulogisk ophold.

Stillingen er vagtfri

Fokuserede ophold

Onkologisk ophold

Fokuseret ophold af 2 ugers varighed på onkologisk afdeling, hvor den uddannelsessøgende tilknyttes den hoved-hals onkologiske søjle og er vagtfri. Opholdet skal give reservelægen kendskab til radioterapi med planlægning af dosis og felter, kemoterapi, palliative tiltag og opfølgingsforløb. Opholdet placeres mens den uddannelsessøgende er på audiologisk afdeling. Uddannelsesansvarlig overlæge skal sikre planlægning og gennemførelse af dette element, eventuelt i samarbejde Postgraduat Klinisk Lektor (PKL). Der er ikke målbeskrevne kompetencer der skal opnås under opholdet. Dette er jævnfør målbeskrivelsen.

Vestibulogisk ophold

For at styrke den kliniske uddannelse med hensyn til viden om lidelser der involverer svimmelhed og balanceproblemer, samt diagnostik og behandling heraf, skal den uddannelsessøgende på 3+2 dages superviseret ophold på en af uddannelsesregionens specialiserede svimmelhedsklinikker. Opholdet er vagtfrit og placeres mens den uddannelsessøgende er på audiologisk afdeling. De første 3 dage placeres mens den uddannelsessøgende er på audiologisk afdeling og planlægges i samarbejde med den specialeansvarlige overlæge. De sidste 2 dage (returdage) under uddannelseselementet ØNH praksis planlægges i samarbejde mellem specialeansvarlig overlæge samt hovedvejleder i ØNH praksis.

Til begge returdage medbringes 3 cases med vestibulogiske patienter fra ØNH praksis.

Opholdet er struktureret på følgende måde:

Dag 1: Følger med speciallægen i ambulatoriet

Dag 2: Foreviser specialiserede undersøgelser inkl. TRV stol.

Dag 3: Varetager selv ambulatoriefunktion superviseret af speciallæge.

Returdag 1+2:

1 times gennemgang af cases med speciallæge

Herefter speciallægesuperviseret ambulatoriefunktion.

Undervisning

Konferencer:

Personalemøde: 2 gange per halve år for alle personalegrupper. Foregår tirsdage kl. 08.00-08.45

Røntgenkonference: Der afholdes løbende audiologisk røntgenkonference på røntgenafdelingen på sygehuset. Minimum én audiologisk speciallæge deltager. Det forventes at uddannelsessøgende læger også deltager. På konferencen drøftes primært patienter med mellem- og indre øre patologi, fx patienter forud for CI operation eller patienter med Vestibularis Schwannom.

Ørekonference (Fælles ørekirurgisk/audiologisk konference): Deltagelse af læger fra audiologisk afdeling_samt otokirurgiske speciallæger. Afholdes i ØNH konferencen 1. tirsdag hver måned kl. 14.30-15-30. Patienter med konduktiv hørenedsættelse hvor kirurgi og/eller høreapparats-behandling ikke er entydig ift. førstevalg. Reservelægen opnår indsigt i hvilken behandling er bedst til patienter med forskellig mellemørepatologi.

Formaliseret undervisning:

Der vil i løbet af uddannelsesforløbet løbende foregå skemalagt undervisning ved afdelingens speciallæger. Der tilstræbes mellem 12-14 undervisningsseancer på 45 minutter indenfor audiologisk relevante emner. Reservelægen forventes også at undervise minimum én gang under opholdet. Detaljeret undervisningsplan præsenteres ved introduktion på afdelingen. Undervisningen foregår én gang om ugen i tidsrummet kl. 08.00-08.45 efter nærmere specifikation.

Kurser og kongresser

Der kan søges om fri med løn til kursusdeltagelse. Tilskud til kursusafgifter kan søges i afdelingen eller eksternt. Det forventes, at man efter deltagelse i kurser eller kongresser ved conference,

forskningsmøde eller morgenundervisning refererer, hvad nyt man har lært under kurset.

Forskning

Den uddannelsessøgende opfordres til at deltage i mindre forskningsopgave under det audiologiske uddannelsesforløb. Projektet skal være realistisk og skal i størst mulig omfang kunne færdiggøres under det kliniske ophold. Afdelingens speciallæger hjælper gerne med til at finde spændende projekter. Afdelingen ser gerne, at projektet afsluttes med mindre artikel eller evt. poster som præsenteres ved DSOHH årsmøde.

Den uddannelsessøgende vil blive opfordret til deltagelse i forskning ved introsamtalen. Afdelingens speciallæger hjælper gerne med til at finde spændende projekter og den uddannelsessøgende må også gerne selv komme med forslag til forskningsprojekt.

3. ansættelse: Speciallægepraksis i Videreuddannelsesregion Nord. Se program for mulige praksis her: [LINK](#)

4. ansættelse: Regionshospitalet Holstebro, Øre-næse-hals afdelingen **(<http://www.vest.rm.dk/afdelinger/ore-nase-halsafdelingen/>)**

Øre-næse-halsafdelingen er en funktionsbærende enhed indenfor specialet med fuld hovedfunktion og med regionsfunktion i en del specialfunktioner for ca. 600.000 indbyggere fra den vestlige del af Region Midt. Afdelingen er involveret i den primære udredningen og diagnostik af maligne hoved-hals tumorer, mens behandlingen heraf foregår på Øre-næse-hals afdelingen, Aarhus Universitetshospital. Afdelingen dækker i øvrigt alle områder indenfor specialet med undtagelse af svære ansigtstraumer, der ligeledes foregår på Aarhus Sygehus.

Afdelingen omfatter hovedafdelingen i Holstebro (øre-næse-halsafdeling og audiologisk afdeling, 5+1 overlæger, 4 afdelingslæger, 10 uddannelsessøgende læger) og den audiologiske klinik i Viborg (med en audiologisk overlæge). Desuden betjenes Regionshospitalet Herning efter aftale med øre-næse-hals tilsynsfunktioner. På Regionshospitalet Herning ligger Fælles Akut Modtage Afdeling, FAM, men for enkelte specialer, herunder øre-næse-hals, foregår modtagelsen af de akutte patienter som regel i Holstebro.

Øre-næse-halsafdelingen i Holstebro består af operationsgang, ambulatorium, audiologisk afdeling og sengeafsnit.

Ca. 75% af patienterne modtages fra praktiserende speciallæger, og resten af patienterne henvises fra almen praksis, tandlæger og amtets øvrige sygehuse og afdelinger.

Se i øvrigt *Generel introduktionsbeskrivelse for uddannelsessøgende læger*

Organisation af specialer og faglige arbejdsfunktioner (funktionsbeskrivelse)

Uddannelsessøgende læger deltager i afdelingens almindelige kliniske arbejde i forhold til uddannelsesniveaue.

Vagtfunktion

Læger i hoveduddannelse indgår i et fast 8-skiftet forvagtsskema med akut vagt i dagtiden på ambulatoriet indtil kl. 15.00 og herefter på sengeafdelingen indtil næste morgen kl. 07.45. Vagtfunktionen varetages fra kl. 07.45 til 17.00 som tilstedeværelse på sygehuset og herefter som tilkald fra bolig.

Vagtarbejdet består i dagtiden i modtagelse af akutte øre-næse-hals patienter i ambulatoriet og gennemførelse af akutte tilsyn for andre afdelinger. I vagtperioden efter kl. 15.00 består vagtarbejdet af gennemførelse af tilsyn på akut opererede patienter ved komplikationer og akutte tilsyn for andre afdelinger, modtagelse af akutte patienter på sengeafdelingen og aftenstuegang på sengeafdelingen.

Introduktionslæger indgår som udgangspunkt ikke i vagtberedskabet i vagttiden fra kl. 15.00 til 07.45. Dette er forbeholdt læger ansat i hoveduddannelsesstilling. Introduktionslæger kan dog i fornødent omfang have akutfunktion i dagtiden og derved opnå denne kompetence.

Vagtfunktionen varetages af den uddannelsessøgende læge i tæt samarbejde med den vagthavende speciallæge (bagvagt), som har det endelige ansvar for patientbehandlingen. Ved alt andet end rutinepræget arbejde konfereres med speciallægen. Dette gælder specielt ved ny indlagte patienter og ved forværring af eksisterende sygdomstilstande hos indlagte patienter. Arbejdet for den uddannelsessøgende læge er i høj grad selvstændigt. De behandlede patienter vil som udgangspunkt konfereres med speciallægen, men vil ligeledes kunne ses af speciallægen ved tvivlsspørgsmål eller uklarheder. Herved sikres supervision af det gennemførte arbejde.

Stuegang

Hver formiddag gennemføres en uddybende stuegang på sengeafdelingen. Denne gennemføres på skift af samtlige afdelingens læger. Når stuegangen gennemføres af en uddannelsessøgende læge vil der altid kunne konfereres med en speciallæge. Et passende antal gange vil den uddannelsessøgende læge sammen med sin hovedvejleder gennemføre en superviseret og evalueret stuegang for at kunne dokumentere og signere de til denne funktion hørende kompetencer i målbeskrivelsen.

Ambulatorium

Den uddannelsessøgende læge indgår som alle andre afdelingens læger i ambulatorie funktionen. Der vil typisk være tale om:
akut ambulatorium (modtagelse af akutte patienter udefra samt tilsyn på patienter fra andre afdelinger)
pakke ambulatorium (modtagelse af patienter til udredning for hoved-hals kræft)
alment ambulatorium (modtagelse af patienter til forundersøgelse til elektive operationer og kontroller efter operation eller igangsat behandling)

I ambulatoriet er der som regel mindst én speciallæge tilknyttet. Det forventes derfor som udgangspunkt, at alle patientbehandlinger konfereres med en speciallæge. Herved opnås supervision af den af den uddannelsessøgende læge gennemførte anamneseoptagelse, undersøgelse og planlagte behandling.

Afhængig af patientkategori og uddannelsessøgende lægens opnåede kompetence kan der dog med tiden justeres på denne regel således at konfereringen kun behøver at foregå ved

tvivlsspørgsmål.

Et passende antal gange vil uddannelsessøgende læge blive superviseret og evalueret af sin hovedvejleder i de forskellige ambulatoriums funktioner for at kunne dokumentere og signere de til denne funktion hørende kompetencer i målbeskrivelsen.

Operationsgang

Uddannelsessøgende læger vil som udgangspunkt læres op i de i målbeskrivelsen anførte kirurgiske kompetencer. Afhængigt af uddannelsesniveaue vil den enkelte uddannelsessøgende læge i forbindelse med planlægningen af afdelingens operationsprogram kunne tildeles bestemte typer operationer. En specifik planlægning af den enkelte uddannelsessøgende læges operative oplæring aftales med hovedvejlederen, som i samarbejde med den uddannelsessøgende læge udfærdiger en detaljeret individuel uddannelsesplan, som løbende justeres i forbindelse med vejledersamtalerne. Det påhviler den enkelte uddannelsessøgende og hovedvejlederen sammen med den bookingsansvarlige at sørge for, at den individuelle uddannelsesplan kan gennemføres. Opnåede kirurgiske kompetencer skal hurtigst muligt meddeles den bookingsansvarlige, således at der fremadrettet er mulighed for at anvende de respektive ny erhvervede kirurgiske kompetencer ved at allokere de dertil hørende operationer til den uddannelsessøgende læge.

Generelt forventes følgende operationer foretaget af:

Introduktionslæger
Paracentese/tubulation
Adenotomi
Tonsillektomi
Reposition af næsefraktur
A. temporalis biopsi
Primærsuturering af traumatiske sår

Tidlig fase uddannelsessøgende læger
alle ovenstående
Pharyngo-laryngoskopi hos voksne
Fleksibel oesophagoskopi hos voksne
Fleksibel bronchoskopi hos voksne
Excision af hudtumorer (lipom, atherom, dermoidcyster)
Excision af cervikal lymfeknude (simpel, uden nervestimulatur)
Incision af cervikale abscesser

Sen fase uddannelsessøgende læger
alle ovenstående
Rigid oesophagoskopi inkl. fremmedlegemefjernelse hos voksne
Rigid bronchoskopi hos voksne
Evakuering af othæmatom
Evakuering af septumhæmatom
Excision af laterale halscyster
Excision af cervikale lymfeknuder (avancerede, med nervestimulatur)
Deltagelse i gennemførelse af

Septumplastik
Excision af gld. submandibularis

I øvrigt forventes, at den uddannelsessøgende læge deltager i afdelingens øvrige operationer som assistent eller observatør.

Fokuseret ophold

Som en del af den tidlige hoveduddannelse skal den uddannelsessøgende læge på et 14 dages varende fokuseret ophold ved Tand-, mund-, og kæbekirurgisk afdeling i Aarhus for at opfylde uddannelsesprogrammets målsætning vedrørende bl.a. ansigtsfrakturer. Opholdet bør afvikles i løbet af de første 12 måneder af den tidlige hoveduddannelse, og det er den uddannelsessøgendes eget ansvar at aftale tidspunkt med uddannelsesansvarlige overtandlæge. Der foreligger en detaljeret oversigt over de under opholdet forventede opnåede kompetencer. Attestation af opnåelse af disse kompetencer forestås af den uddannelsesansvarlige overtandlæge og kontraheres af den uddannelsesansvarlige overlæge på Øre-næse-halsafdelingen.

Undervisning Konferencer

Ved morgenkonferencen, som efterfølger røntgenkonferencen, hvor afdelingens aktuelle røntgenbilleder gennemgås, samles alle læger samt en koordinerende operations- og ambulatorie sygeplejerske og en sygeplejerske fra sengeafdelingen. Det sidste døgn akut indlagte patienter gennemgås, evt. justeres behandlingsplanen. Herefter gennemgås alle indlagte patienters aktuelle status og ved behov justeres også deres behandlingsplan. Gennemgangen foregår i plenum i tæt samarbejde mellem uddannelsessøgende lægerne og speciallægerne. Ved behov diskuteres forskellige behandlingsmuligheder. Diskussion af heraf afledte generelle betragtninger forekommer ligeledes tit. Samtlige syv lægeroller kan herved blive berørt og give yderligere kompetenceforøgelse.

Formaliseret undervisning:

Der afholdes regelmæssig undervisning onsdag mellem kl. 8.15 og 9.00. Aktiviteterne omfatter dels staff meetings, som afholdes af samtlige af hospitalets afdelinger én gang om måneden, dels undervisning afholdt af afdelingens læger. Undervisningen indeholder gennemgang af vigtige sygdomsenheder i oto-rhino-laryngologien, beretninger fra konference eller kursusdeltagelse, instruktioner i klinisk udstyr og meget andet. Aktiv involvering af den uddannelsessøgende læge i undervisningsaktiviteten er obligatorisk og en del af målbeskrivelsen.

Alle uddannelsessøgende læger forventes at besvare de af afdelingen udsendte ugeopgaver (5 spot-essay spørgsmål om udvalgte emner) på internettet.

For at kunne honorere målbeskrivelsens kompetencekrav om teoretisk viden (medicinsk ekspert), aftales systematisk gennemgang af oto-rhino-laryngologisk litteratur. For introduktionsstillingen anvendes *Lærebog i øre-næse-hals-sygdomme og hoved-hals-kirurgi. Therese Ovesen og Christian von Buchwald, Munksgaard.*

For hoveduddannelses stillingerne anvendes *Otorhinolaryngology, Head and Neck Surgery* Editors: Anniko, M., Bernal-Sprekelsen, M., Bonkowsky, V., Bradley, P., Iurato, S. (Eds.).

Den uddannelsessøgende forventes at forberede sig vedrørende nærmere aftalte emner i de

anførte lærebøger. I forbindelse med vejledersamtaler bliver disse emner gennemgået og - såfremt tilfredsstillende fremlagt - kvitteret med kompetence underskrift i logbogen.

Kurser og kongresser

Afdelingen fremmer deltagelse i specialerellevante kurser og kongresser. Ansøgningen stiles skriftligt til den ledende overlæge (skema findes online under formulardelen på intranettet). Obligatoriske kurser har til enhver tid fortrinsret.

I samarbejde med de øvrige ØNH-afdelinger arrangerer Øre-næse-halsafdelingen Ø i Uddannelsesregion Nord 3 uddannelsesdage for introduktionslæger årligt (annonceres over arbejdsmail). De afholdes skiftevis på de forskellige afdelinger. Der er mødepligt og dermed lønkomensation på uddannelsesdagene.

Forskning

Alle læger i hoveduddannelse skal gennemføre et forskningstræningsmodul bestående af:

- Modul I (arrangeres af Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet ved Aarhus Universitet)
- Modul II (udbydes af Videreuddannelsesregionerne, men er specialespecifikt for otorhinolaryngologi)

Afdelingen faciliterer gennemførelse af forskningsprojekter i forbindelse med bl.a. forsknings-træningsmodulet og den forskningsansvarlige speciallæge vil kunne være behjælpelig med inspiration for emnet, udfærdigelse af projektprotokollen og projektets praktiske gennemførelse.

3. Kompetencer, lærings- og kompetencevurderingsmetoder samt kurser og forskning

Nr	Kompetence	Konkretisering af kompetence	Læringsstrategi	Kompetencevurderingsmetoder	1.	Aud	Pr	2.
HO1	Diagnosticere og behandle kroniske/komplicerede infektiose/inflammatoriske tilstande i ydre øre og øregang	- Kronisk/eksematøs ekstern otitis - Perichondrit	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.	X			
HO2	Diagnosticere og redegøre for behandlingen af - Kongenitte deformiteter i ydre øre og øregang - Akvisitte deformiteter i ydre øre og øregang	- Præ-aurikulær fistel - Microti - Anoti	A-kursus Audiologi Selvstudie	Godkendt A-kursus				1-6

3.1 Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse

Kompetencemålene, der skal vurderes og godkendes, er anført i målbeskrivelsen, hvor der angives forslag til læringsmetoder for hver enkelt kompetencevurdering. Målbeskrivelsen indeholder desuden en generel beskrivelse af lærings- og kompetencevurderingsstrategier.

Indholdet og rækkefølgen i nedenstående checkliste "saksen" fra målbeskrivelsens logbog.

I dette program findes anvisning på i hvilke delansættelser og hvornår de enkelte kompetencemål skal godkendes. Kompetencegodkendelsen er fordelt efter sværhedsgrad, kompleksitet mm. Læringsrammer og kompetencevurderingsmetoder vælges for den enkelte ansættelse. Kompetencevurderingsmetodernes gennemførelse i det konkrete ansættelsessted er ligeledes beskrevet:

OTOLOGI OG OTONEUROLOGI (HO)

HO3	Behandle aures alatae (D) og behandle simple præ-aurikulære fistler (C)	Plastik af ydre øre	Superviseret klinisk arbejde	Kompetencedokumentation for korrektion for aures alatae i kittellommebog.	X			
HO4	Diagnosticere tumorer i og omkring ydre øre og i øregang	- Kutane neoplasier - Præ-aurikulære vedhæng	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.	X			
HO5	Fjerne mindre, velafgrænsede tumorer i og omkring ydre øre	Præaurikulære vedhæng	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.				6-12
HO6	HO6. Behandle traumatiske affektioner af ydre øre og øregang	- Suturere større skader på ydre øre - Behandle othæmatom	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.	X			
HO7	HO7. Diagnosticere, samt behandle eller visitere traumatiske trommehinde- og mellemøretilstande	- Barotraume - Hæmatotympanum - Otoliquorrhoe	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.	X			
HO8	HO8. Diagnosticere og kende behandling af komplikationer til akut og kronisk mellemøreinfektion	- Mastoiditis - Meningitis	Superviseret klinisk arbejde Case-gennemgang	Kompetencedokumentation for tubulation i kittellommebog. Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.			X	

	Herunder foretage paracente og tubulation (D)			Gennemgang af case ved hovedvejleder				
HO9	HO9. Diagnosticere og konservativt behandle kroniske mellemøreinfektioner og – inflammationer.	Oprensning operationskaviteter	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.			X	
HO10	HO10. Diagnosticere og kende behandlingen af cholesteatom	Mellemøre-/øregangskolesteatom	Superviseret klinisk arbejde Case-gennemgang	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog. Gennemgang af case ved hovedvejleder	X			
HO11	HO11. Diagnosticere og visitere glomustumor	Angive symptomer og fund der giver mistanke om glomustumor	Selvstudie	Struktureret vejledersamtale	X			
HO12	HO12.	Sequelae otitis,	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde				6-

	Diagnosticere årsager til konduktivt høretab og redegøre for behandlingen	- otosklerose, andre årsager til konduktivt høretab. - Kende principperne for høreforbedrende operationer. - Have kendskab til høreapparat behandling og rådgive herom.		dokumenteret i kittellommebog.				12
HO13	Diagnostisere, udrede og selvstændigt behandle vestibulære årsager til akut og anfaldsvis svimmelhed. Mestre relevante bedside undersøgelser (I11), samt repositionsmanøvrer. Tolkning af kalorisk test.	- BPPV (Epley's og Barbeque manøvrer) - Mb. Meniere - Neuritis vestibularis - Labyrinthitis - Zoster oticus/ Ramsay-Hunt - Svimmelhed associeret med sudden deafness - Transportsyge	Superviseret klinisk arbejde Case-gennemgang	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog. Gennemgang af case ved hovedvejleder		X	Inkl 2 dages opfølgning på aud afd	
HO14	Have kendskab til og kunne visitere årsager til kronisk vestibulært udløst svimmelhed	- Commotio labyrinthii - Temporalbens-fraktur (herunder perilymfatisk fistel) - Buegangsdehiscens - Fobisk postural vertigo - Barotraume - Bilat. vestibulopati - EVA-syndrom	A-kursus Vestibulogi/otoneurologi Fokuseret ophold i vestibulogisk/otoneurologisk ambulatorium	Godkendt A-kursus. Fokuseret ophold i Otoneurologisk ambulatorium				12-18
HO15	Have kendskab til og kunne visitere andre årsager til vertigo, herunder centrale årsager. Mestre HINTS-test og tolke resultat. (HINTS:	- Cerebellart infarkt - Hjernestammeinfarkt - Dissemineret sklerose (Migræne Ass. Vertigo) - Tumor fossa posterior - Vaskulit/ kar-	Superviseret klinisk arbejde	Se HO14				12-18

	HeadImpulse, Nystagmus, Skew Test) Kende VOR og test af denne med/uden visual fixation. Kende indikationer for akut MR skanning og neurologisk vurdering Kende avancerede undersøgelser herunder: VNG, VHIT, VEMP, SVV/SVH.	malformation					
HO16	Diagnosticere, udrede og visitere perifer og central facialisparese. Gradere perifer parese iht House- Brackmann skala. Kende behandling af perifer facialis parese'	• Perifer kontra central parese • Tolke relevant biokemi/mikrobiologi, objektive/otoneurologiske fund og billeddiagnostiske undersøgelser.	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.	X		
HO17	Diagnosticere, udrede og visitere patienter med andre kranienervpareser , samt patienter med ansigtssmerter	• Abducens-, hypoglossus-, vagus og accessorius- parese • Trigeminusneuralgi • Myoser • Sinuitis • Atypiske ansigtssmerter • Temperomandibular joint dys-funktion	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.			X
HO18	Udrede sudden deafness og redegøre for evt. behandling	• Tolke audiometri og otoneurologisk undersøgelse	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.	X		

AUDIOLOGI (HA)

Nr	Kompetencer	Konkretisering af kompetence	Læringsstrategi	Kompetencevurderingsmetoder				
HA1	HA1. Optage en specifik audiologisk anamnese og tilrettelægge et audiologisk udredningsprogram til kvantitativ og kvalitativ måling af hørelsen		Superviseret klinisk arbejde Case-gennemgang	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog. Gennemgang af case ved hovedvejleder		X		

HA2	Foretage en klinisk vurdering af hørelsen og udføre umaskeret toneaudiometri, impedansundersøgelse og screening for otoakustiske emissioner	• Stemmegaffeltests • Rentonetærskler • Tympanometri • Compliance • Øregangsvolumen • Stapediusreflekser • TEOAE, DPOAE	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.		X		
HA3	Tolke resultatet af en standardaudiometrisk undersøgelse. Vurdere evt. behov for obj. audiometri og simulationstests. Redegøre for maskeringsprincipper og fejlkilder	• Tonetærskler med luft- og benledning • Taletærskel • Skelneevne • Impedansundersøgelse • Gellé test	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.		X		
HA4	Iværksætte screening for vestibularis schwannom eller anden cerebellopontin vinkeltumor	Anvende audilogiske kriterier for screening (f.eks. asymmetrisk/ensidig hørenedsættelse, ensidig tinnitus) MR-scanning, ABR	Superviseret klinisk arbejde Case-gennemgang	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog. Gennemgang af case ved hovedvejleder		X		
HA5	Topisk diagnosticere hørenedsættelse og foreslå en sandsynlig ætiologi		Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.		X		

HA6	Redegøre for de hyppigste risikofaktorer for og årsager til kongenit eller i barndommen erhvervet hørenedsættelse og foreslå ætiologisk udredning.	• Kende det neonatale hørescreeningsprogram • Kende betydningen af tidlig diagnostik og intervention ved kongenit eller tidligt erhvervet hørenedsættelse hos spædbørn • Kende de hyppigste risikofaktorer for og årsager til kongenit eller i barndommen erhvervet hørenedsættelse	A-kursus Audiologi Selvstudie	Struktureret vejledersamtale		X		
HA7	Foreslå aldersrelevant adfærdsaudiometri og elektrofysiologiske høreus. til børn og kunne tolke resultaterne af adfærdsaudiometrien		Selvstudie	Struktureret vejledersamtale		X		
HA8	Iværksætte audiolgisk vurdering efter meningitis	• Redegøre for betydningen af snarlig audiolgisk udredning og evt. behandling med cochlear implantat efter meningitis pga risikoen for cochleær fibrosering/ossifikation	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.		X		
HA9	Foreslå mulig behandling ved hørenedsættelse betinget af malformation, infektion, traume, toksisitet, degeneration, neoplasi og autoimmune, vaskulære, eller metaboliske sygdomme	• Sequelae otidis • Traumatisk trommehindeperforation • Barotraume	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.		X		

HA10	Foreslå relevant hørehabilitering med høreapparat, høreforbedrende kirurgi eller en kombination hos børn og voksne og foreslå egnet høreapparattype	• Kende indikationerne for høreapparatbehandling, herunder monaural/binaural behandling. • Kende mulighederne og begrænsningerne i forskellige udformninger af høreapparat, forskellig signalbehandling og funktionaliteter. • Kende basale principper for høreapparattilpasning og behov for efterkontrol. • Kunne foreslå behandling med CROS og biCROS. • Kunne identificere og håndtere komplikationer til høreapparatbehandling. • Kende kontraindikationer for høreapparatbrug. • Kende indikationer og hovedtrækkene i behandling med BAHS	Case-gennemgang	Gennemgang af case ved hovedvejleder		X		
HA11	Visitere børn og voksne til vurdering med henblik på behandling med cochlear implant.	• Kende indikationer for henvisning til CI-center. • Kende hovedtræk i præ-operativ udredning. • Kende hovedtræk i implantation og post-operativ optræning	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.		X		
HA12	Udrede subjektiv og objektiv tinnitus, og hyperakuse og foreslå behandling	• Diagnosticere evt. bagvedliggende behandlingskrævende tilstand. • Vurdere tinnitus klinisk betydning og	Superviseret klinisk arbejde	Struktureret vejledersamtale		X		

		behandlingsindikation. Kende principperne i gængse behandlingsmetoder						
HA13	Kende til avanceret elektrofysiologisk audiologisk diagnostik	• Elektrocochleografi • Cortical and brainstem auditory evoked potentials • Electrically evoked potentials	A-kursus Audiologi Selvstudium	Struktureret vejledersamtale		X		

RHINOLOGI (HR)

Nr	Kompetence	Konkretisering af kompetence	Læringsstrategi	Kompetencevurderingsmetoder				
HR1	Udrede og behandle traumer af ydre næse, septum og cavum nasi inkl. fremmedlegemer samt komplikationer hertil: • Foretage reposition af kompliceret næsefraktur • Behandle septumhæmatom/-absces	• Næsefraktur • Septumhæmatom/-absces • Hæmatom/absces i ydre næse	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.	X			
HR2	Redegøre for diagnosticering og behandling af rhinoliqurhoe		Selvstudium	Struktureret vejledersamtale	X			
HR3	Optage anamnese, udrede og indlede behandling af infektøse/inflammatoriske lidelser i cavum nasi og sinus paranasalis.	• Allergiske årsager • Rhino-sinuitis • Cystisk fibrose • Relation til astma - "United Airways"	Superviseret klinisk arbejde	Kompetencedokumentation for kæbehulepunktur/sinuskopi i kittellommebog.			X	

	Kunne foretage: - Nasal endoskopi - Kæbehulepunktur (D) - Medicinsk behandling - Parakliniske undersøgelser inkl.biopsi	Wegeners granulomatose		Struktureret klinisk observation ved MiniCex i kittellommebog.				
HR4	Redegøre for principper i behandlingen af akut og kronisk rhinosinuitis m/u polypose iht. EPOS . Udrede og behandle rhinosinuitis, herunder komplikationer samt redegøre for: - Billeddiagnostik - Medicinsk behandling - Kirurgisk behandling, herunder FESS og FESS med navigation	- Suppurative komplikationer med involvering af orbita - Intrakranielle komplikationer - Barotraume	Superviseret klinisk arbejde Case-gennemgang	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog. Gennemgang af case ved hovedvejleder	X			
HR5	Diagnosticere neoplasier i vestibulum/cavum nasi og sinus paranasalis: - Tolke CT/MR scanning - Bioptere - Kendskab til national vejledning for udredning og behandling af sinonasalcancer (DAHANCA) - Kendskab til	- Angiofibrom - Invert papillom - Sino-nasal cancer	Superviseret klinisk arbejde Case-gennemgang	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog. Gennemgang af case ved hovedvejleder	X			

	kraniebasis kirurgi							
HR6	Kendskab til allergologisk udredning, rådgivning og behandling af patienter med kronisk rhinosinuitis, herunder kunne redegøre for indikationerne for og principperne i allergenspecifik immunterapi. Kunne tolke Skin Prick Test (SPT). Redegøre for principperne i specifik IgE in vitro diagnostik.	• Relevante akutte allergiske reaktioner (urticaria, rhinitis, konjunktivitis, angioødem og anafylaksi) på allergener i miljøet, i medikamenter og ved insektstik • Kronisk allergisk rhinitis	Superviseret klinisk arbejde A-kursus Paraklinik og Næse-bihuler	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.			X	
HR7	Diagnosticere og behandle kongenitte og erhvervede deformiteter af ydre næse og septum: • Vurdere såvel funktionelle som kosmetiske klager • Beherske kliniske metoder til vurdering af luftpassagen • Kendskab til objektive metoder til vurdering af luftpassagen • Foretage ukompliceret septumkorrektion • Foretage turbinoplastik • Kendskab til rhinoplastik med åben	• Septumdeviation • Deformiteter af ydre næse • Frakturfølger	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog. Kompetencedokumentation for korrektion af septum nasi i kittellommebog. Kompetencedokumentation for turbinoplastik i kittellommebog.				1-6

	og lukket teknik							
HR8	Redegøre for udredning og behandling af choanal atresi		Selvstudium	Struktureret vejledersamtale	X			

LARYNGOLOGI (HL)

Nr	Kompetence	Konkretisering af kompetence	Læringsstrategi	Kompetencevurderingsmetoder				
HL1	Optage anamnese og diagnosticere organiske og funktionelle, kongenitte stemmelidelser og instituere kirurgisk, medicinsk eller logopædisk behandling, herunder foretage: • Fleksibel laryngoskopi • Stroboskopisk undersøgelse og diagnostik • Redegøre for organisationen af taleforsorgen	• Dysfoniske tilstande • Laryngomalaci • Vocal Cord Dysfunction (VCD) • Exercise Induced Laryngeal Obstruction (EILO)	Superviseret klinisk arbejde Case-gennemgang	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog. Gennemgang af case ved hovedvejleder				1-6
HL2	Kende benigne lidelser i struben.	• Reinkes ødem • Noduli • Cyster/sulci •	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.	X			
HL3	Have kendskab til	• Være bekendt med de	A-kursus Endoskopi	Godkendt kursus				6-

	stemmeanalyse	enkelte parametre i analyserne og deres anvendelighed.						12
HL4	Diagnosticere og iværksætte udredningsprogram hos patienter med stemmebåndsparese	Mistanke om : • Thyroidea cancer • Lungecancer • Oesophagus cancer • Rheumatologiske lidelser	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.	X			
HL5	Kendskab til behandling af ensidig stemmebåndsparese : • Samarbejde med logopæd • Kendskab til kirurgisk behandling •		Superviseret klinisk arbejde Deltagelse i foniatrisk ambulatorium	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.	X			
HL6	Kendskab til behandling af dobbelttidig recurrensparese : • Foretage trakeotomi • Kendskab til arytenoidektomi • Biokemi • Tolke billeddiagnostik	Mistanke om : • Thyroideaecancer • Lungecancer • Rheumatologiske lidelser	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog. Kompetencedokumentation for tracheotomi i kittellommebog.				1-6
HL7	Kendskab til benigne og maligne tumorer i larynx , herunder: • Diagnosticere/behandle cancer laryngis i henhold til nationale retningslinjer	• Larynxpapillomer • Behandling af larynxcancer • Behandling af præmaligne lidelser	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.	X			

				ekstirpation af lateral halscyste i kittellommebog.				
HH2	Behandle simple hudrelaterede tumorer på hoved og hals. Herunder kunne foretage: • Lokalanæstesi • Korrekt excision og anvendelse af suturteknikker (D) Herunder kunne redegøre for: • Risikofaktorer og komplikationer ved operation på hals generelt • Præ-operativ information • Post-operative observationer	• Ateromer • Hudtumorer • Chondrodermatitis nodularis	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog Kompetencedokumentation for ekstirpation af hudrelateret tumorer i kittellommebog.	X			
HH3	Varetage behandling af ukomplicerede traumatiske bløddels- læsioner og foreslå behandling af komplicerede læsioner	• Traume mod hals • Stiklæsioner • Nerveaffektion • Tolke billeddiagnostik	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.	X			
HH4	Diagnosticere, samt kende til og starte behandling af frakturer i ansigt og basis cranii . Herunder kunne: • Tolke billeddiagnostik • Klinisk vurdere syn, øjenbevægelser, audiolgiske og	• Mandibelfrakturer (corpus, ramus og collum) • Mellemansigtsfrakturer (maxil, zygoma og orbita) • Overansigtsfrakturer (næse, nasoethmoidal og os frontale)	Superviseret klinisk arbejde Case-gennemgang	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.	X			

	vestibulære funktioner, sensibilitet, tandforhold og sammenbidsfunktion • Redegøre for og assistere ved behandlingen af ansigtsfrakturer • Kende indikationer for akut kirurgisk intervention	• Tindingebensfrakturer		Gennemgang af case ved hovedvejleder				
HH5.	Varetage kirurgisk og medicinsk behandling af bløddelsinfektion og sår på hals, herunder: • Kirurgisk behandling med incision, drænage og revision af abscesser (D) • Mikrobiologisk udredning • Medicinsk behandling • Sekundær suturering Have kendskab til, samt kunne initiere behandlingen af sjældne, men alvorlige bløddelsinfektioner på halsen	• Abscesser • Fistler • Fremmedlegemer • Re-blødning • Drænbehandling • Odontogene abscesser. • Nekrotiserende fasciitis (B) • Lemierres syndrom (B)	Superviseret klinisk arbejde Case-gennemgang	Kompetencedokumentation for kirurgisk incision, drænage og revision af abscesser i kittellommebog. Gennemgang af case ved hovedvejleder				1-6
HH6	Diagnosticere lymfadenopati på halsen og tumor colli hos børn og voksne, herunder tilrettelægge udredningsprogram med anvendelse og tolkning af : • Mikrobiologiske undersøgelser • Biokemi • FNA • UL af hals • Billeddiagnostik	• Bakterielle infektioner, herunder mykobakterier • Virale infektioner • Benigne tumorer	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog. Kompetencedokumentation for ekstirpation af lymfeknude i kittellommebog herunder fremlæggelse af udfyldt OSATS.	X			

	Iværksætte relevant behandling Fjerne solitær lymfeknude							
HH7	Ved mistanke om hoved-halskræft foretage udredning i henhold til gældende nationale vejledninger (DAHANCA) . Herunder: • Relevante skopier • Biopsi • FNA • Vejledning omkring misbrug/ernæring • Ordinere og tolke billeddiagnostik • TNM klassifikation • Canceranmeldelse • Redegøre for behandling • Informere patient om malignt svar • Henvise til onkologisk afdeling • Kendskab til DAHANCA Henvielse til relevant rehabilitering	• Pharynx cancer • Rhinopharynx cancer • Cavum oris cancer • Lymfom • Metastase fra ukendt primær tumor • Pharynx cancer • Øvre esophagus cancer • C. Thyreoidea	Superviseret klinisk arbejde Case-gennemgang	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog. Gennemgang af case ved hovedvejleder	X			
HH8	Diagnosticere kirurgisk relevante sygdomme i glandula thyroidea . Herunder: • Behandle komplikationer til thyroidektomi • Assistere til thyroidektomi	• Thyroidea cancer • Multinodøs struma • Solitær knude i gl. thyroidea • Struma • Toksisk struma	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog. Kompetencedokumentation for thyroidektomi i kittellommebog.	X			

	Tolke præ- og post-operativ paraklinik og billeddiagnostik							
HH9	Kendskab til kirurgisk behandling af hyperparathyroidisme, herunder foretage: - Tolkning af parakliniske undersøgelser - Diagnosticere og behandle hormonelle konsekvenser og bivirkninger efter operation	Primær og tertiær hyperparathyroidisme	Selvstudium	Struktureret vejledersamtale	X			
HH10	Redegøre for teoretiske forhold ved anvendelse af UL og udføre systematisk UL- undersøgelse af hals.	- Gl. thyroidea - Gl. submandibularis - Gl. parotis - Anvende doppler til bedømmelse af flow - Lymfeknude diagnostik - UL vejledt FNA - Beskrivelse af patologiske fund	Superviseret klinisk arbejde A-kursus Billeddiagnostik	Kompetencedokumentation for UL-skanning af hals i kittellommebog, hertil fremlæggelse af dokumentation for én udfyldt OSAUS	X			
HH11	Diagnosticere og behandle sialolithiasis, sialoadenitis og sialose: - Kendskab til sialoendoskopi - Fjerne spyttsten i ductus submandibularis - Assistere ved fjernelse af gl. submandibularis	- Sarkoidose - Ranula - Autoimmune lidelser - Mb Sjögren - Xerostomi - Drooling/sialorhoe	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog. Kompetencedokumentation for excision af gl submandibularis i kittellommebog.				6-12

HH12	Udrede neoplasier i gl. parotis og submandibularis, sublingualis og de små spytkirtler. • Have kendskab til pakkeforløb og national vejledning for spytkirtelkræft (DAHANCA) • Have kendskab til almindelige benigne diagnoser ved neoplasier i spytkirtler • Have kendskab til behandling af kirurgiske komplikationer, herunder Freys syndrom, paralyse af n.facialis • Informere patienten om kirurgiske risici ved spytkirtelkirurgi		Selvstudium	Struktureret vejledersamtale	X			
HH13	Diagnosticere og behandle patienter med ætsninger eller fremmedlegemer i spiserøret, samt redegøre for behandling af eventuelle komplikationer • Foretage rigid oesofagoskopi • Foretage fleksibel oesofagoskopi		Superviseret klinisk arbejde	Kompetencedokumentation for oesophagoskopi i kittellommebog.				1-6
HH14	Diagnosticere og behandle patienter med fremmedlegemer i bronkierne • Foretage rigid		Færdighedstræning i simulator	Kompetencedokumentation for bronkoskopi i kittellommebog.				1-6

	bronkoskopi Foretage fleksibel bronkoskopi		Superviseret klinisk arbejde					
HH15	Redegøre for biologiske effekter af ioniserende stråling, samt behandlingsmuligheder	- Konventionel strålebehandling - Hyperfraktionering - Hypofraktionering - Accelereret strålebehandling - IMRT - Konkomittant kemo-radioterapi - Radiosensitizer	A-kursus Hoved-hals Fokuseret onkologisk ophold Selvstudie	Godkendt kursus				6-12
HH16	Kende principper og indikationer for strålebehandling og systemisk anti-neoplastisk behandling med kurativt og palliativt sigte	- Vurdere patientens komorbiditet - Indtegnning af konturer i samarbejde med radiolog.	A-kursus Hoved-hals Fokuseret onkologisk ophold Selvstudie	Godkendt kursus				6-12
HH17	Informere om, diagnosticere og behandle de almindeligste forekommende tidlige og sene komplikationer til strålebehandling	- Dysfagi - Mundtørhed - Hudforandringer - Slimhindeforandringer - Osteoradionekrose	A-kursus Hoved-hals Fokuseret onkologisk ophold Selvstudie Case-gennemgang	Godkendt kursus Gennemgang af case ved hovedvejleder				6-12
HH18	Udrede og diagnosticere snorken og søvnapnø hos børn og voksne. Kunne rådgive om profylakse og henvise til behandling: - Søvnmonitorering - Kendskab til CPAP- og	- Obstructive Sleep Apnea Syndrome (OSAS) - Upper Airway Resistance Syndrome (UARS) - Adenoide vegetationer	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.				6-12

	- BIPAP-behandling - Kendskab til kirurgiske behandlingsmuligheder af obstruktiv søvnapnø - Kendskab til andre søvnlidelser - Kendskab til de medicolegale regler vedr. føreregnethed ved OSA	- Tonsilhypertrofi - Laryngomalaci - Nasalstenose - Kraniofaciale malformationer						
HH19	Udrede og diagnosticere dysphagi. Kendskab til funktionel endoskopisk evaluering af synkefunktion (FEES) og videoflouroskopi	- Ernæringsproblemer - Aspiration	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.	X			
HH20	Kendskab til follow-up efter behandling af hoved-hals cancer. - Rehabilitering - Logopæd - Opfølgningsprogram - Udredningsprogram ved mistanke om recidiv	- Klinisk vurdering efter radioterapi - Genoptræningsplan	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.				1-6

KOMMUNIKATOR

Nr	Kompetencer	Konkretisering	Læringsstrategi	Kompetencevurderingsmetoder				
H1	Formidle besked om livstruende sygdom og sikre patientens forståelse		U-kursus i kommunikation Superviseret klinisk arbejde Fokuseret ophold på onkologisk	Godkendt U-kursus i kommunikation Kompetencevurderingen udgøres af struktureret vejledersamtaler baseret på 360 grades feedback samt refleksion over gennemført Mini-CEX	X			

			afdeling.					
H2	Etablere forståelig kommunikation mellem de ansvarlige sundhedsmedarbejdere, patienten og dennes pårørende		Superviseret klinisk arbejde	Kompetencevurderingen udgøres af struktureret vejledersamtaler baseret på 360 grades feedback samt refleksion over gennemført Mini-CEX	X			
H3	Kommunikere med personer, hvor kommunikationen kan være vanskelig, herunder med hørenedsættelse, psykisk syge, personer med anden etnisk-kulturel baggrund og akut kriseramte.		Superviseret klinisk arbejde herunder audiolgisk afdeling og praksisophold	Kompetencevurderingen udgøres af struktureret vejledersamtaler baseret på 360 grades feedback samt refleksion over gennemført Mini-CEX				1-6
H4	Kommunikere med børn og forældre, herunder kunne etablere kontakt til børn i undersøgelsessituationer		Superviseret klinisk arbejde herunder audiolgisk afdeling og praksisophold	Kompetencevurderingen udgøres af struktureret vejledersamtaler baseret på 360 grades feedback samt refleksion over gennemført Mini-CEX				1-6

SAMARBEJDER

	Kompetence	Konkretisering	Læringsstrategi	Kompetencevurderingsmetoder				
--	-------------------	-----------------------	------------------------	------------------------------------	--	--	--	--

H5	Samarbejde med læger fra andre specialer herunder samarbejde i tværfagligt teams.		Tværfagligt kursus i ledelse(SOL) Superviseret klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold	Godkendt kursus 360-graders feedback Kompetencevurderingen udgøres af struktureret vejledersamtaler baseret på 360 grades feedbacksamt refleksion over gennemført Mini-CEX				1-6
H6	Samarbejde skriftligt med læger fra andre afdelinger og i primærsektor (epikriser, henvisninger etc)		Superviseret klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold	Kompetencevurderingen udgøres af struktureret vejledersamtaler baseret på 360 grades feedbacksamt refleksion over gennemført Mini-CEX	X			
H7	Samarbejde med palliative team, praksissektor, hjemmesygeplejerske eller onkologisk afdeling f.eks. om den terminale patient		Superviseret klinisk arbejde Herunder praksisophold	Kompetencevurderingen udgøres af struktureret vejledersamtaler baseret på 360 grades feedbacksamt refleksion over gennemført Mini-CEX	X			
H8	Kende og anerkende andre medarbejdergrupper ekspertise og rolle f.eks. sygeplejersker, audiologiassistenter, audiologopæder,		Superviseret klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold	Kompetencevurderingen udgøres af struktureret vejledersamtaler baseret på 360 grades feedback samt refleksion over gennemført Mini-CEX	X			

	teknikere m.fl.							
H9	Fungere i et interdisciplinært team (f.eks. cochlear implant team, thyroideateam) og kunne påtage sig en ledende rolle i et team		Superviseret klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold	Kompetencevurderingen udgøres af struktureret vejledersamtaler baseret på 360 grades feedback samt refleksion over gennemført Mini-CEX	X			

SUNDHEDSFREMMER

	Kompetence	Konkretisering	Læringsstrategi	Kompetencevurderingsmetode				
H10	Rådgive om sundhedsfremmende adfærd af betydning i oto-rhino-laryngologi, herunder tobak, alkohol, ernæring og støj, livsstilsproblemer		Superviseret klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold	Struktureret vejledersamtale			X	
H11	Anvende gældende lovgivning og retningslinjer for mistanke om arbejdsbetinget sygdomme, herunder kunne informere patient og pårørende, og foretage relevante anmeldelser.	.	Diverse kurser Superviseret klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold	Struktureret vejledersamtale			X	
H12	Redegøre for høreomsorgens organisering, således at patienter med hørenedsættelse kan rådgives og visiteres		Teoretisk kursus Superviseret klinisk arbejde herunder audiologisk	Struktureret vejledersamtale		X		

	hensigtsmæssigt Herunder tilbud om hørepædagogisk vejledning og høretekniske hjælpemidler.		afdeling og praksisophold					
H13	Vejlede om profylakse for at forhindre eller begrænse udvikling af hørenedsættelse hos børn og voksne		Gruppediskussion og varetagelse af praktisk arbejde	Struktureret vejledersamtale			X	
H14	Redegøre for anmeldelsespligten for erhvervsbetinget høreskade	Udfylde de gældende blanketter	Superviseret klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold og teoretisk kursus	Struktureret vejledersamtale			X	

LEDER/ADMINISTRATOR/ORGANISATOR

	Kompetence	Konkretisering	Læringsstrategi	Kompetencevurderingsmetoder				
H15	Visitere patienter i forhold til gældende regler om frit sygehusvalg og vurdere henvisninger i forhold til behandlingsbehov.		Tværfagligt kursus i ledelse og administration	Struktureret vejledersamtale				6-12
H16	Redegøre for lovgivning og regelsæt for		Diverse kurser	Struktureret vejledersamtale				1-6

	journalindsigt, klageadgang og patientforsikring							
H17	Lede en klinisk situation, hvor teamet er tværfagligt sammensat, herunder indtage en lederrolle i akutte, kritiske situationer, herunder prioritere arbejdet, lede og organisere behandlingen af den kritisk syge patient		Tværfagligt kursus i ledelse Superviseret klinisk arbejde Simulator træning	Kompetencevurderingen udgøres af struktureret vejledersamtaler baseret på 360 grades feedback samt refleksion over gennemført Mini-CEX				1-6
H18	Planlægge det daglige arbejde i afdelingen		Indgå i arbejdstilrettelæggelse	Kompetencevurderingen udgøres af struktureret vejledersamtaler baseret på 360 grades feedback				X
H19	Kendskab til rationel praksisdrift	• Praksisstyring (daglige drift; personale; økonomi) • Behandlingskodning • Ydelsesregistrering		Struktureret vejledersamtale			X	
H20	Udføre en korrekt diagnosekodning og ydelsesregistrering		Diverse kurser	Struktureret vejledersamtale	X			

AKADEMIKER/FORSKER OG UNDERVISER

	Kompetence	Konkretisering	Læringsstrategi	Kompetencevurderingsmetoder				
H21	Anvende evidensbaseret medicin herunder: • formulere et problem • søge litteratur • tolke litteraturen • sammenfatte resultaterne • formidle resultaterne		Forskningstræningsmodul som led i den lægelige videreuddannelse Fremlæggelse ved afdelingsundervisning, konference eller journalclub	Gennemført videnskabelig evaluering af undervisningsgrundlag ved vejleder.				1-6
H22	Opsøge, vurdere og formidle ny viden indenfor specialets og tilgrænsende specialers emnekreds		Forskningstræningmodul som led i den lægelige videreuddannelse	Godkendt kursus				1-6
H23	Undervise studenter, kolleger og andet personale		Undervisning af andre og fremlæggelse ved afdelingsundervisning og konference Vejlederfunktion	Gennemført undervisning.	X			

PROFESSIONEL

Nr	Kompetencer	Konkretisering	Læringsstrategi	Kompetencevurderingsmetoder				
H24	Fastholde og udvikle egen faglig kompetence		Selvstudium	Struktureret vejledersamtale				1-6
H25	Vurdere og handle på etiske problemer, som optræder i det kliniske arbejde, herunder de etiske problemer der	• Udføre etisk analyse af klinisk problem • Motivere valg fra etiske betragtninger • Kommunikere	Diverse teoretiske kurser Superviseret klinisk arbejde	Struktureret vejledersamtale	X			

	knytter sig til screening, genetisk rådgivning, genoplivning mv.	etiske overvejelser til sundhedspersonale, patienter og pårørende						
H26	Prioritere egen arbejdsindsats og prioritere mellem forskellige arbejdsfunktioner		Superviseret klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold	Kompetencevurderingen udgøres af struktureret vejledersamtaler baseret på 360 grades feedback samt refleksion over gennemført Mini-CEX	X			
H27	Udvide passende personlige og mellemmenneskelig professionel adfærd		Superviseret klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold	Kompetencevurderingen udgøres af struktureret vejledersamtaler baseret på 360 grades feedback samt refleksion over gennemført Mini-CEX	X			

3.2 Kort beskrivelse af læringsmetoder samt hvordan de anførte kompetencevurderingsmetoder skal anvendes på det enkelte ansættelsessted

1. ansættelse: Aalborg Sygehus øre-næse-hals afdelingen

<http://www.aalborguh.rn.dk/Afsnit-og-ambulatorier/Oere-Naese-Halskirurgisk-Afdeling>

Læringsmetoder

Superviseret klinisk arbejde - observation/supervision af klinisk arbejde er en vurdering baseret på at en mere erfaren kollegas observation af den uddannelsessøgende i en klinisk situation. Dette kan foregå i forbindelse med stuegang, med en senior kollega på dobbeltspor i ambulatoriet eller ved superviserede kirurgiske indgreb på operationsgangen.

Casegennemgang – er en gennemgang af et patientforløb(journal) som den uddannelsessøgende udvælger. Casen danner grundlag for en samtale med hovedvejleder inden for et specifikt emneområde.

Selvstudium - den uddannelsessøgende tilegner sig selvstændigt teoretisk viden gennem lærebøger, tidsskriftsartikler, internettet samt ved deltagelse i relevante kurser og fremlægges ved vejledersamtale.

Deltagelse i specialambulatorier - laryngologiske kompetencer kan opnås ved at deltage i foniatrisk logopædisk ambulatorium (HL5) og kompetencen med at udrede patienter med søvnapnø(H18) kan opnås i søvn ambulatoriet.

Kursus – der henvises til afsnit 3.3 Obligatoriske kurser og forskningstræning.
Det anbefales at det tværfaglige teoretiske forskningstræningsmodul tages tidligt i HU

Færdighedslaboratorium – NordSim er indrettet i Forskningens Hus og kan benyttes til færdigheds- og simulationstræning. Der arrangeres årligt i afdelingen simulationstræning i bronkoskopi (HH14) for de uddannelsessøgende i hoveduddannelse.

Computersimulation – afdelingen råder over 3 stk Visible Ear Simulators, hvor der kan trænes ørekirurgiske indgreb fx mastoidektomi.

Fokuseret ophold/uddannelses ophold

Onkologisk ophold: opholdet skal afvikles under ansættelsen på audiologisk afdeling.

Formålet er at opnå flg kompetencer: HH15, HH16, HH17 og H1

Vestibulologisk ophold: opholdet afholdes under audiologisk og praksis ansættelserne

Kæbekirurgisk: til erhvervelse af dele af kompetence HH4 kan der benyttes et uddannelses ophold af 1 uges varighed på kæbekirurgisk afdelingen. Den uddannelsessøgende aftaler selv med kæbekirurgisk afdeling og skemaplanlæggeren, hvornår opholdet skal ligge.

Fremlæggelse ved afdelingsundervisning, konference eller journalclub. Den uddannelsessøgende skal forberede 5-10 minutters undervisning til torsdag morgen minimum 2 gange under ansættelsen. Den uddannelsessøgende opfordres til selv at finde relevante emner.

Indgå i arbejdstilrettelæggelsen (H18). Ved deltagelse i morgenkonference forventes den uddannelsessøgende at bidrage med løsninger til funktionsfordelingen, når der er sygdom i

afdelingen, og funktioner skal dækkes

Kompetencevurderingsmetoder

Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog - optegnelser, som den uddannelsessøgende selv fører. Der udleveres en kittellommebog, hvor den uddannelsessøgende løbende noterer, når en procedure er gennemført. Når kompetencen er opnået underskriver en klinisk vejleder den i kittellommebogen. Optegnelserne danner herefter grundlag for samtaler med hovedvejlederen og fører frem til at kompetencerne underskrives i den elektroniske logbog.

Struktureret klinisk observation ved mini-Cex i kittellommebog - Til struktureret observation af klinisk arbejde anvendes "struktureret kollegial bedømmelse"(MiniCex) ved stuegang og i ambulatoriet. I målbeskrivelsen står Mini-Cex beskrevet mere detaljeret i Appendix 2. Man aftaler på forhånd med sin hovedvejleder eller kliniske vejleder, når man er klar til vurderingen.

Kompetencedokumentation for indgreb i kittellommebog – den uddannelsessøgende noterer løbende, når et indgreb er gennemført i kittellommebogen. På operationsgangen anvendes "Objective Structured Assessment of Technical skills" OSATS, der står nærmere beskrevet i Appendix 3 i målbeskrivelsen. Når kompetencen er opnået underskriver en klinisk vejleder den i kittellommebogen. Optegnelserne danner herefter grundlag for samtaler med hovedvejlederen og fører frem til at kompetencerne underskrives i den elektroniske logbog. Man aftaler på forhånd med sin hovedvejleder eller en klinisk vejleder, når man er klar til vurderingen. Til vurdering af ultralydsscanninger(HH10) skal OSAUS (Objective Structured Assessment of Ultrasound Skills) anvendes.

Struktureret vejledersamtale (SV) – samtale der afholdes mellem uddannelsessøgende og hovedvejlederen. Det aftales på forhånd, hvilket emne der skal gennemgås.

Case gennemgang – er gennemgang af et patientforløb(journal) ved hovedvejleder, som den uddannelsessøgende udvælger, som basis for en samtale inden for et specifikt emneområde.

360 graders evaluering. En struktureret og konstruktiv evaluering med feedback til den uddannelsessøgende i forhold til kompetencer inden for områderne kommunikator, samarbejder, professionel og leder/administrator. Der anvendes det elektroniske "Feedbacksystem.net" som er udviklet til evaluering i den lægelige videreuddannelse. Afdelingens UAO'er har gennemgået facilitator kursus og vil give den uddannelsessøgende feedback.

Gennemført videnskabelig evaluering af undervisningsgrundlag ved vejleder – efter fremlæggelse ved afdelingsundervisning, konference eller journalclub skal den uddannelsessøgende ved vejleder samtale gennemgå den videnskabelige baggrund for indholdet af undervisningen.

Godkendt A-kursus med underskrift fra kursuslederen

2. ansættelse: AaUH Audiologisk afdeling

Læringsmetoder

Superviseret klinisk arbejde - observation/supervision af klinisk arbejde er en vurdering baseret på at en mere erfaren kollega observation af den uddannelsessøgende i en klinisk situation. Dette kan foregå i forbindelse med stuegang, med en senior kollega på dobbeltspor i ambulatoriet eller ved superviserede kirurgiske indgreb på operationsgangen.

Casegennemgang – er gennemgang af et patientforløb(journal) som den uddannelsessøgende udvælger, som basis for en samtale inden for et specifikt emneområde.

Selvstudium - den uddannelsessøgende tilegner sig selvstændigt teoretisk viden gennem lærebøger, tidsskriftsartikler, internettet samt ved deltagelse i relevante kurser.

Fokuseret ophold – den uddannelsessøgende arrangerer selv i samarbejde med UAO de relevante fokuserede ophold

Kompetencevurderingsmetoder

Til struktureret observation af klinisk arbejde anvendes ”struktureret kollegial bedømmelse”(Mini-CEX) i ambulatoriet. Det forventes, at den uddannelsessøgende under sit ophold har gennemført minimum 3 af disse. Praktisk udførelse planlægges i samarbejde med afdelingens speciallæger og evalueres med hovedvejleder.

Struktureret vejledersamtale – samtale der afholdes mellem uddannelsessøgende og vejlederen. Det aftales på forhånd, hvilket teoretisk emne der skal gennemgås. Uddannelsessøgende er ansvarlig for at disse bliver gennemført.

Casegennemgang – er gennemgang af et patientforløb(journal) som den uddannelsessøgende udvælger, som basis for en samtale inden for et specifikt emneområde. Det forventes, at den uddannelsessøgende selv medbringer minimum 3 cases til hver vejledersamtale. Herudover vil den uddannelsessøgendes journalnotater den første måned blive gennemlæst af hovedvejleder.

3. ansættelse: Speciallægepraksis i Videreuddannelsesregion Nord. Se program for praksisansættelsen her:

<http://www.videreuddannelsen-nord.dk/hoveduddannelse/specialer/oto-rhino-laryngologi/uddannelsesprogrammer/>

4. ansættelse: Regionshospitalet Holstebro, Øre-næse-hals afd ,

<http://www.vest.rm.dk/afdelinger/ore-nase-halsafdelingen/>

Mesterlære - i kliniske situationer vil mere erfarne kolleger vejlede og instruere samt supervisere den uddannelsessøgende, som herved trinvis tilegner sig kompetencen til at kunne mestre den givne aktivitet.

Færdighedslaboratorium - den uddannelsessøgende vil opleve simulering af bestemte kliniske situationer ved hjælp af fantomer. Herved opnås indsigt i og træning af korrekt diagnose og behandling af en given sygdomstilstand (f.eks. den akut respirationstruede patient). Bestemte operative processer kan trænes ved computersimulation eller ved hjælp af kadaverøvelser (som f.eks. mastoidektomi).

Talekonference - den uddannelsessøgende deltager i tværfaglig konference mellem laryngolog og talepædagog hvor patienten undersøges og vurderes og den mest optimale behandling planlægges.

Selvstudium - den uddannelsessøgende tilegner sig selvstændigt teoretisk viden gennem lærebøger, tidsskriftsartikler, internettet samt ved deltagelse i relevante kurser.

Varetagelse af klinisk arbejde - den uddannelsessøgende deltager aktivt i det kliniske arbejde og får herved indsigt i specialets opgaver. Alle 7 lægeroller bliver herved berørt i større eller mindre omfang.

Kompetencevurderingsmetoder

De erhvervede kompetencer evalueres ved hjælp af forskellige strategier i henhold til målbeskrivelsens oversigt:

Journalaudit - En evaluering af den uddannelsessøgendes arbejdspraksis – i form af en superviseret og struktureret gennemgang af egne journaler, patientforløb, arbejdsprocedurer og lignende.

Cases - Er journaler valgt af den uddannelsessøgende, som kan danne basis for en lærings- og evalueringssamtale indenfor det pågældende aktuelle emne.

Porteføljeoptegnelser - Vurdering af porteføljeoptegnelser baseret på en samtale mellem den uddannelsessøgende og en bedømmer med udgangspunkt i den uddannelsessøgendes egne porteføljeoptegnelser.

Bedside - En vurdering baseret på observation af den uddannelsessøgendes praksis i en klinisk situation under samtidig eller direkte efterfølgende samtale med redegørelse for den uddannelsessøgendes overvejelser i forbindelse med vedkommendes handlinger og deres teoretiske baggrund.

360 graders evaluering - En struktureret og konstruktiv evaluering med feedback til den uddannelsessøgende i forhold til kompetencer inden for områderne kommunikator, samarbejder, professionel og leder/administrator. Foretages 1 gang i introstillingen og 1 gang i hvert underelement af hoveduddannelsen.

Struktureret kollegial bedømmelse (Mini-CEX) - En evaluering af den uddannelsessøgende, baseret på observation af denne i den daglige kliniske praksis, suppleret med den uddannelsessøgendes redegørelse for de teoretiske baggrunde for dennes handlinger.

Struktureret vejledersamtale - En samtale mellem den uddannelsessøgende og vejlederen, der afhandler i forvejen definerede områder, men som ikke har præg af overhøring.

Godkendt kursus - En skriftlig udtalelse fra kursusleder, at kursisten har opfyldt kursets mål.

Bedømmelse af opgave - En skriftlig udtalelse fra vejleder eller anden kompetent person om kvaliteten af en udført opgave.

De **kirurgiske færdigheder** evalueres på baggrund af forskellige kompetenceniveauer i kittellommebogen

Kompetenceniveau A. Har set, hørt eller læst om: Normalt vil det indebære, at man har over-været proceduren.

Kompetenceniveau B. Kan udføre proceduren under nøje supervision (ved operative indgreb vil vejleder typisk være på stuen, evt. i vask).

Kompetenceniveau C. Kan udføre proceduren under nogen supervision. (Ved operative indgreb vil vejleder typisk være orienteret med henblik på evt. assistance).

Kompetenceniveau D. Kan udføre proceduren uden supervision. Operative procedurer kan typisk udføres i vagten med vejleder på tilkald fra hjemmet.

Kompetenceniveau E. Kan supervisere og undervise i proceduren, (typisk skal kursisten have superviseret yngre kolleger 5 eller flere gange i proceduren).

3.2.1 Hvem vejleder:

På ansættelsestidspunktet er der udpeget en hovedvejleder, som varetager introduktionssamtalen og de senere vejledersamtaler. Introduktionssamtalen er planlagt til at finde sted i løbet af de første to uger af ansættelsen.

I løbet af de første to ugers ansættelse er der skemalagt et introduktionsprogram, hvor den uddannelsessøgende læge kommer gennem de fleste stationer i afdelingen med planlagt vejledning ved rutineret personale de enkelte steder, det være sig læger, sekretærer og sygeplejersker.

Derefter er der skiftende arbejdsopgaver med forskellige vejledningsniveauer. Afhængigt af uddannelseslægens rutine i arbejdsopgaverne vil der være en læge i et parallel-ambulatorium, eller den uddannelsessøgende læge må på eget initiativ efter behov opsøge vejledning hos særligt kyndige kolleger.

3.2.2 Skemalægning af vejledning og kompetencevurdering

Arbejdsplanen lægges ca. 2 måneder frem af afdelingens planlægningsmedarbejder med udgangspunkt i uddannelsesprogrammerne og efter diverse input fra ledende overlæge, uddannelseslægerne og deres vejledere. De regelmæssigt tilbagevendende vejledersamtaler med hovedvejleder, hvor den mere reflektivt prægede vejledning foregår, aftales individuelt mellem hovedvejleder og den uddannelsessøgende læge.

Ellers foregår den daglige vejledning efter oplevet behov på den uddannelsessøgende læges initiativ og efter nærmere aftale ved justeringssamtaler med hovedvejleder.

3.2.3.a Vurderingsmetoder

Opfyldelse af delmål af kompetencerne i henhold til målbeskrivelsen underskrives af de mere erfarne kolleger (kliniske vejledere), som observerer de tilsvarende aktiviteter i ambulatorier, i vagtarbejdet og på operationsgangen. Initiativet til underskrifterne udgår fra uddannelseslægen. Der anvendes med fordel kittellommebog.

Kompetencevurderingsmetoden case-baseret diskussion benyttes i forbindelse med konferencer, undervisningsmorgener, ambulatorier og i operationsafdelingen på foranledning af uddannelseslægen eller en mere senior læge.

360 graders evalueringen initieres af den uddannelsesansvarlige overlæge efter aftale med den uddannelsessøgende læge, sædvanligvis efter 6-8 måneders ansættelse.

3.2.3.b Initiativ til kompetencevurdering.

Initiativ til kompetencevurdering udgår fra den uddannelsessøgende læge og fra justeringssamtalerne med hovedvejleder, i praksis ved at den uddannelsessøgende læge melder individuelle kompetencer klar til godkendelse i den elektroniske logbog www.logbog.net.

3.2.4 og 3.2.5 Hvem godkender kompetenceerhvervelser:

De uddannelsesansvarlige overlæger (UAO) kan godkende samtlige kompetencer af den uddannelsessøgende læge ved elektronisk kvittering i www.logbog.net.

Speciallæger med ansvar for særlige kliniske områder er oprettet i www.logbog.net med mulighed for at godkende kompetencer for alle uddannelseslæger. Tilsvarende er hovedvejleder oprettet i logbog.net til at kunne godkende alle kompetencer for sin uddannelseslæge.

Godkendelse af klinisk adfærd skal gives på baggrund af, at underskriveren har observeret den relevante kliniske adfærd på et passende rutineniveau.

Godkendelse af vidensniveau skal gives efter passende diskussion om emnet

3.3 Obligatoriske kurser og forskningstræning

Specialespecifikke kurser

Disse er nationale og er beskrevet i målbeskrivelsen. De specialespecifikke kurser organiseres via specialeselskabet <http://dsokh.dk/uddannelse/generel-information/retningslinjer-for-a-kurser/>

For yderligere information henvises til det regionale videreuddannelsessekretariats [hjemmeside](#) og Sundhedsstyrelsens [hjemmeside](#).

Generelle kurser

De generelle kurser er overordnet beskrevet i målbeskrivelsen. Kurserne udmøntes og planlægges hovedsageligt regionalt, af det regionale videreuddannelsessekretariat og af Sundhedsstyrelsen. Der er derfor forskel på kursernes opbygning og varighed samt tilmeldingsprocedure. Lægen skal selv holde sig orienteret om de regionale vilkår, inklusiv vilkår for tilmelding.

For yderligere information henvises til det regionale videreuddannelsessekretariats [hjemmeside](#) og Sundhedsstyrelsens [hjemmeside](#).

Forskningstræning

De regionale følgegrupper / uddannelsesudvalg / -råd udarbejder i samarbejde med den postgraduate lektor en oversigt over forskningstræning, som findes på det regionale videreuddannelses-sekretariats [hjemmeside](#).

4. Uddannelsesvejledning

Under ansættelsen skal der gives uddannelsesvejledning som anført i målbeskrivelsen. Der skal efter behov tilbydes karrierevejledning og hjælp til specialevalg.

1.ansættelse: Aalborg Sygehus øre-næse-hals afdelingen

<http://www.aalborguh.rn.dk/Afsnit-og-ambulatorier/Oere-Naese-Halskirurgisk-Afdeling>

Organisering af den lægelige videreuddannelse

- UAO: afdelingen har 2 uddannelsesansvarlige overlæger
- UKYL: afdelingen har 2 uddannelses koordinerende yngre læger
Funktionsbeskrivelse for UAO og UKYL findes på LUF(lægers uddannelsesforum)
<http://www.aalborgsygehus.rn.dk/For+fagfolk/KurserOgKompetencerUdvikling/LUF>
- TR: der er blandt YL udpeget en tillidsrepræsentant
- Hovedvejleder: alle uddannelsessøgende får tildelt en hovedvejleder. Som uddannelsessøgende i hoveduddannelse kan man blive bedt om at være vejleder for en kollega i introduktionsstilling.
- Kliniske vejledere: alle afdelingens speciallæger fungerer som kliniske vejledere i dagligdagen.

Rammer for uddannelsesvejledning

- Torsdage mellem kl. 14-15 står til rådighed til undervisning, møder og vejledning. Kalender på kontorgangen viser, hvornår der er ledige torsdage

Udarbejdelse af uddannelsesplan

- Det forventes at hovedvejleder og uddannelsessøgende indenfor de første 2 uger holder en introduktionssamtale, hvor der udarbejdes en individuel uddannelsesplan for den uddannelsessøgende. Hovedvejlederen har herefter sammen med den uddannelsessøgende ansvar for, at der afholdes flere justeringssamtaler samt at slutevalueringssamtalen bliver gennemført
De forskellige samtalers indhold fremgår af samtaleskemaerne, som findes på fællesdrevet + i den introduktionsmappe, som den uddannelsessøgende får udleveret ved introduktionen. Det forventes, at det er den uddannelsessøgende selv, der udfylder skemaerne og afleverer kopi til hovedvejleder og UAO.

Supervision og klinisk vejledning i det daglige arbejde

- Arbejdsplanen foreligger ca. 3 mdr. frem i tiden. Der findes en mappe, hvori man har mulighed for at komme med ønsker til arbejdsplanen inklusiv ønsker om dobbelt funktion med en af afdelingens speciallæger eller til deltagelse i en af afdelingens tværfaglige konferencer.
- Underskrifter i logbogen: Fra 1.reservelæge og opefter kan underskrive i intro-lægerens logbøger. Yngre læger i hoveduddannelse skal have underskrifter af en speciallæge. Der attesteres med dato og læselig underskrift ud for hver enkelt kompetence
- En tirsdags morgenundervisnings seance i hvert semester bruges på opdatering af information om uddannelse. Derudover planlægges undervisning efter behov

2. Ansættelse: Audiologisk Afdeling, Aalborg Universitetshospital

Organisering af den lægelige videreuddannelse

UAO: ØNH afdelingen har 2 uddannelsesansvarlige overlæger hvoraf den ene er tilknyttet audiologisk afdeling.

TR: Udpeget af alle YL på hele ØNH afdelingen.

Daglige kliniske vejledere: Alle afdelingens speciallæger/medicinske audiologer

Rammer for uddannelsesvejledning

Det påhviler den uddannelsessøgende selv at aftale med hovedvejleder hvornår de formelle samtaler skal afvikles. Ved behov for ekstra justeringssamtaler aftales dette individuelt.

Der opfordres til at alle samtaler aftales med konkret dato i løbet af de første 14 dage på afdelingen.

Udarbejdelse af uddannelsesplan

Det forventes at hovedvejleder og uddannelsessøgende indenfor de første 2 uger holder en introduktionssamtale, hvor der udarbejdes en individuel uddannelsesplan for den uddannelsessøgende. **Denne plan skal forelægges og godkendes af UAO.** Hovedvejlederen har herefter sammen med den uddannelsessøgende ansvar for, at der afholdes minimum én justeringssamtale samt at slutevalueringssamtalen bliver gennemført

De forskellige samtalers indhold fremgår af samtalskemaerne, som findes på. Det forventes, at det er den uddannelsessøgende selv, der udfylder skemaerne og afleverer kopi til hovedvejleder og UAO..

Supervision og klinisk vejledning i det daglige arbejde

Afdelingens speciallæger/medicinske audiologer varetager den daglige supervision samt vejledning

3. ansættelse: Speciallægepraksis i Videreuddannelsesregion Nord. Se program for mulige praksis her: [LINK](#)

4.ansættelse: Regionshospitalet Holstebro, Øre-næse-hals afdelingen ([LINK?](#))

Organisering af den lægelige videreuddannelse

De uddannelsesansvarlige overlæger sørger for at den uddannelsessøgende læge får tildelt en hovedvejleder under ansættelsen på afdelingen. Kopi af uddannelsesplaner og resume af uddannelsessamtaler sendes fra den uddannelsessøgende læge til den uddannelsesansvarlige overlæge, som regelmæssigt kontakter afdelingens skemalægger med henblik på, at der i arbejdsplanen tages hensyn til de individuelle uddannelsesplaner. Den uddannelseskoordinerende yngre læge (UKYL) hjælper med at organisere fordelingen af ubesatte vagter blandt de yngre læger, når arbejdsplanen må fraviges.

Der forsøges tilgodeset introduktion til nye funktioner afhængig af den uddannelsessøgendes kompetencer.

Alle læger med højere charge forventes at fungere som kliniske vejledere.

Rammer for uddannelsesvejledning

Den uddannelsessøgende læge aftaler med hovedvejleder tidspunkt for introduktionssamtale

(indenfor de første 2 uger), og der skal aftales løbende samtaler, typisk med 1-3 måneders intervaller. Det forventes at der afsættes cirka en time til introduktionssamtale og slutevalueringssamtale og cirka 30 minutter til løbende samtaler under ansættelsen. Antal og hyppighed af samtaler justeres ved behov. Den uddannelsesansvarlige overlæge deltager i møderne ved behov.

Udarbejdelse af uddannelsesplan

Uddannelsesplanen udarbejdes i forbindelse med introduktionssamtalen, og der sendes kopi heraf til den uddannelsesansvarlige overlæge. Hovedvejlederen og den uddannelsessøgende læge informerer skemalæggeren med henblik på den konkrete planlægning af arbejdsopgaver/uddannelsesfunktioner for den uddannelsessøgende læge. Uddannelsesplanen skal anvendes som redskab til sikring af læringsprogression og til godkendelse af de enkelte kompetencer.

Uddannelsesplanen tager sigte i opfyldelse af de specifikke obligatoriske kompetencer inden for de 7 lægeroller i løbet af den aktuelle deluddannelse. Der suppleres med samtale om karriereplan.

Progressionen i kompetenceerhvervelsen vurderes i det daglige samarbejde mellem hovedvejleder, kliniske vejledere og den uddannelsessøgende. Ved justeringssamtalerne sikres opnåelse af kompetencerne inden for de 7 lægeroller ved gennemgang af den uddannelsessøgendes logbog samt obligatoriske cases og journal audit.

Ved slutsamtalen sikres og attesteres opnåelse af alle krævede kompetencer indenfor tidsrammen..

Den uddannelsesansvarlige overlæge får kopi af introduktions-, justerings- og slutsamtale .

Supervision og klinisk vejledning i det daglige arbejde

Alle uddannelsessøgende tildeles ved den Uddannelsesansvarlige overlæge en hovedvejleder, speciallæge, hvis ansvarsområde fremgår af målbeskrivelsen.

Alle erfarne læger med gennemført vejlederkursus kan virke som kliniske vejledere- dog kan opnåede kompetencer kun attesteres af afdelingens speciallæger.

Der tilstræbes regelmæssig superviseret stuegang og ambulatorievirksomhed samt skemalagt superviseret operationsaktivitet.

MiniCEX = anvendes til kompetencevurdering under ambulatoriums- og stuegangsvirksomhed.

De kirurgiske færdigheder afspejler sig i OSATS vurdering

5. Evaluering af den lægelige videreuddannelse

Det fremgår af Sundhedsstyrelsens bekendtgørelse nr. 1706 af 20.12.2006 om de regionale råd for lægers videreuddannelse¹, at de regionale råd for lægers videreuddannelse skal sikre høj kvalitet i den lægelige videreuddannelse (kap. 1, § 2). Til løsning af denne opgave har Rådet flere redskaber, nemlig brugertilfredshed via yngre lægers evaluering af afdelingerne på evaluer.dk og inspektorrapporter for alle afdelinger.

Det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse i Videreuddannelsesregion Nord² (DRRLV) vil løbende følge disse evalueringer, ligesom det forventes, at de diskuteres i de regionale specialespecifikke uddannelsesudvalg³, hvor specialets postgraduate kliniske lektor (PKL) er formand⁴.

5.1 Evaluer.dk

Det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse offentliggør yngre lægers evalueringer af uddannelsesstederne elektronisk via system på evaluer.dk.

Den enkelte uddannelsessøgende læge skal ved afslutning af hvert delforløb evaluere sit ophold, både hvad angår uddannelsesprogram, herunder uddannelsesplan samt uddannelsesstedet og dets læringsrammer. Evalueringen foregår via evaluer.dk, hvortil den yngre læge modtager log-in via mail fra Videreuddannelsessekretariatet. Alle de uddannelsessøgende lægers evalueringer af uddannelsesstederne kan følges via hjemmesiden www.evaluer.dk.

Den enkelte læges evaluering er anonym og dermed ikke offentligt tilgængelig. Derimod offentliggøres et gennemsnit for alle evalueringer på den uddannelsesgivende afdeling.

Uddannelsesansvarlige overlæger har adgang til at se enkeltevalueringer og prosatekst om uddannelsesstedet. For afdelingen er denne prosatekst oftest den mest givende og udviklende del af evalueringerne, mens pointevalueringerne mere tjener til sammenligning på tværs af afdelinger, specialer og hospitaler. Afdelingerne vil løbende anvende disse evalueringer i arbejdet på at forbedre den lægelige videreuddannelse.

5.2 Inspektorrapporter

Sundhedsstyrelsen⁵ står for inspektorordningen og udsender inspektorer til alle uddannelsesgivende afdelinger ca. hvert 4. år, samt udsender rapporter fra inspektorernes besøg. Det fremgår af Sundhedsstyrelsens bekendtgørelse nr. 1706 af 20.12.2006 om de regionale råd for lægers videreuddannelse (kap. 2, § 7), at DRRLV løbende skal vurdere den enkelte afdelings egnethed som uddannelsessted på baggrund af inspektorrapporterne. Ordningen er et væsentligt

¹ www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=11069

² www.videreuddannelsen-nord.dk/det+regionale+r%c3%a5d

³ www.videreuddannelsen-nord.dk/postgraduat+klinisk+lektor/uddannelsesudvalg

⁴ www.videreuddannelsen-nord.dk/postgraduat+klinisk+lektor

⁵ www.sst.dk/Uddannelse%20og%20autorisation/Inspektorordning.aspx

element i kvalitetsopfølgningen af den lægelige videreuddannelse på de enkelte hospitaler og afdelinger. Inspektorrapporterne fremlægges løbende på møder i DRRLV, som via den Postgraduate Kliniske Lektor i de enkelte specialer følger op på inspektorrapporternes konklusioner og anbefalinger i samarbejde med ledelserne på afdelingerne og de uddannelsesansvarlige læger.

5.3 Regionale specialespecifikke uddannelsesudvalg⁶

Uddannelsesudvalgene for de enkelte specialer har til formål at drøfte spørgsmål om specialets videreuddannelse på samtlige uddannelsessteder i Videreuddannelsesregionen, herunder at bidrage til sikring af en ensartet høj kvalitet i den lægelige videreuddannelse på alle uddannelsessteder for specialet. Uddannelsesudvalgene bør derfor løbende drøfte de enkelte afdelingers evalueringer og inspektorrapporter og følge op på disse via PKL i specialet, som også informerer DRRLV.

⁶ <http://www.videreuddannelsen-nord.dk/postgraduat+klinisk+lektor/uddannelsesudvalg>

6. Nyttige kontakter

Uddannelsesansvarlige overlæger

Der henvises til hjemmesiden for det enkelte ansættelsessted:

<http://www.aalborguh.rn.dk/Afsnit-og-ambulatorier/Oere-Naese-Halskirurgisk-Afdeling>

<http://www.aalborguh.rn.dk/Afsnit-og-ambulatorier/Audiologisk-Afdeling>

<http://www.vest.rm.dk/afdelinger/ore-nase-halsafdelingen/>

Postgraduat klinisk lektor for denne uddannelse

Oversigt findes på [hjemmesiden](#) for Center for Sundhedsvidenskabelige Uddannelser

Specialeselskabets hjemmeside

www.dsohh.dk

Sundhedsstyrelsen

www.sst.dk

[Den lægelige videreuddannelse](#)

Styrelsen for patientsikkerhed

www.stps.dk

Regionale sekretariater for lægelig videreuddannelse

Videreuddannelsesregion Nord: www.videreuddannelsen-nord.dk

Videreuddannelsesregion Syd: www.videreuddannelsen-syd.dk

Videreuddannelsesregion Øst: www.laeggeuddannelsen.dk

Andre

Lægeforeningens karriererådgivning [Karrierecoaching](#)